

Bron: Jaarboek van de Koninklijke Marine 1999

Hr.Ms. Zuiderkruis

commandant: ktz jhr. R.A. Snouck Hurgronje, vanaf 26 augustus ktz R.P. Klop

Na het winterverlof werd Hr.Ms. Zuiderkruis in drie weken tijd gereed gemaakt voor de eerste eskaderreis. Dit betekende "Full and Down" laden met munitie. waaronder vier Exocets voor BNS Wandelaar en "al het drank en spijs voor de kranige mensen" van de andere eenheden van het eskader. Tijdens deze reis verzorgde de Zuiderkruis zijn vijfduizendste bevoorrading-op-zee (BOZ).

Verslag van de eskaderstaf over eskaderreis 1/99

Eskaderreis 1/99, 25 januari tot en met 31 mei

commandant: cdr RA.A. Klaver

Op 25 januari vertrok het eskader. bestaande uit Hr.Ms De Ruyter, Zuiderkruis en Van Nes uit Den Helder voor een reis van vier maanden naar de Verenigde Staten en het Caribisch gebied.

De eerste twee weken stond het verband onder commando van de commandant van Hr.Ms. De Ruyter, daarna kwam de eskadercommandant aan boord van het vlaggenschip. De drie schepen voeren de eerste vierhonderd mijl gedrieën op. Onder de Zuid-Engelse kust voegde HMS Montrose zich tijdelijk bij het verband en vanuit Brest sloten BNS Wandelaar en het Franse korvet FS Jean Moulin zich aan. Tijdens de oversteek werden basistrainingen uitgevoerd en voorbereidingen getroffen voor geleide wapenlanceringen. Na een nachtelijke ontmoetingsoefening nabij de Azoren sloot ook FS Jean de Vienne zich aan bij het eskader. Deze Franse jager zou evenals de schepen van het Belgisch-Nederlands Eskader deelnemen aan de grote, drie-en-een-halve week durende NAVO-oefening Joint Task Force Exercise (JTFEX). De Van Nes voerde een aantal lanceringen uit met de NATO-Sea Sparrow. Voor dergelijke lanceringen had de Zuiderkruis een aantal doelvliegtuigjes (drones) aan boord. De De Ruyter lanceerde een Standard Missile. Op 31 januari zette de Montrose koers naar het Caribisch gebied. een dag later gevolgd door de Jean Moulin.

In de eerste week van februari was het zeer slecht weer. Windkracht 12 met 8 tot 9 meter hoge golven met veel groen water dwongen het verband de vaart eruit te halen om grote schade te voorkomen. Desondanks liepen enkele schepen lichte schade op. In Norfolk. waar het eskader op 7 februari binnenliep, kon deze worden hersteld.

Tijdens de JTFEX van 11 februari tot 4 maart moest het eskader het begeleiden en de bescherming van een amfibische taakgroep op zich nemen om de landingstroepen in staat te stellen diverse landingsoperaties uit te voeren. Het eskader ondersteunde de landing met onder meer

kustbombardementen vanuit zee. Voor deze operatie werd het eskader uitgebreid met het Franse fregat Jean de Vienne en de Amerikaanse schepen Elrod en de Vella Gulf. Hr.Ms. Van Galen maakte onderdeel uit van het permanente NAVO-eskader op de Atlantische Oceaan. Dit eskader kreeg ook enkele missies in dit scenario toebedeeld. Hr.Ms. Walrus en twee P-3C Orions completeerden de Nederlandse inbreng. De eskadercommandant bevond zich met zijn staf aan boord van USS Kearsarge. De Amphibious Ready Group, bestaande uit de USS Kearsarge, de USS Pouce en de USS Gunston Hall en de aan boord van deze schepen geëmbarkeerde 26 Maritime Expeditionary Unit vormden samen met het eskader de Amphibious Strike Group. Het operatiegebied strekte zich uit van Norfolk tot en met Puerto Rico. De carrier group, met het vliegdekschip USS Theodore Roosevelt als vlaggeschip, ondersteunde de operatie met onder meer F-14's en F-18's.

Na afloop werd koers gezet richting Norfolk voor een havenbezoek van 4 tot 8 maart. Daarna volgde er tot 17 maart een onderzeebootbestrijdingsoefening met de Walrus. Het eskader zakte langs de oostkust van de Verenigde Staten naar het zuiden. Van 17 tot 22 maart maakte het een tussenstop in Mayport, waarna de reis zuidwaarts werd voortgezet. De De Ruyter, Zuiderkruis en BNS Wandelaar brachten van 26 tot 29 maart een bezoek aan Tampa en de Van Nes aan Miami.

Eind maart werd koers gezet naar Curaçao voor een bezoek aan Willemstad. Veel bemanningsleden lieten familieleden overkomen. De Wandelaar voerde in de maand april een individueel programma uit. Na Curaçao volgden nog een aantal havenbezoeken.

Tijdens de vaarperiodes werden diverse oefeningen uitgevoerd ten zuiden van Puerto Rico, waarbij werd geoefend met Franse schepen. Op 30 april liep het eskader binnen in Roosevelt Roads. Hier voegde de Wandelaar zich weer bij het verband. Ook Hr.Ms. Van Amstel, dat op dat moment als stationsschip opereerde, voegde zich bij het eskader. In Roosevelt Roads kwamen ook dertig officieren aan boord van de diverse eskadereenheden voor de vaarpraktijk van de commandocentrale- en luchtverdedigingsofficieren (CCO/LVO). De vaarpraktijk werd afgesloten met een Thundering Thursday, waarbij de schepen de hoogste graad van paraatheid innamen.

Het verband zette vervolgens koers richting San Juan, de laatste haven van deze reis. Tijdens de transit werd afscheid genomen van de eskadercommandant. Hij nam, staande op de brugvleugel van de Zuiderkruis, de sail- en fly-past af. Op 17 mei begon het eskader aan de Atlantische oversteek, met uitzondering van de Van Nes. Deze bleef nog een kleine week in Caribische wateren om een lanceerprogramma uit te voeren met Hr.Ms. Abraham van der Huist, waarna ook zij huiswaarts keerden. Op 28 mei kwamen de De Ruyter en Zuiderkruis terug in Den Helder, op 31 mei gevolgd door de Van Nes en de Van Amstel.

In de periode van zes weken na thuiskomst ging de bemanning [van Hr.Ms. Zuiderkruis] twee weken met verlof waarna het schip deel nam aan de Nationale Vlootdagen in Den Helder. Ter demonstratie werd tijdens deze dagen het olielaadtuig

en het zwarelastentuig vanaf de Zuiderkruis op steiger 24 uitgezet naar Hr.Ms. Jacob van Heemskerck op steiger 23.

Op 9 juli zette het schip koers "om de Zuid", en ter hoogte van Kocksijde embarkeerde ze een Alouette III van de Belgische marine. Ter hoogte van Portugal maakte de Zuiderkruis onder een grauwe lucht rendez-vous met de eenheden van het Fregattensquadron. Al opwerkend werd terug gestoomd naar Den Fielder. Onderweg werden, ter hoogte van de oefengebied ten zuiden van Plymouth, Hr.Ms. Jan van Brakel en Van Speijk getrakteerd op een zeemanschappelijke dag. De reis werd afgesloten met een varende familiedag op 16 juli. De bemanning ging van 26 juli tot 23 augustus met verlof.

Op 5 september zette de Zuiderkruis koers naar het Schotse Crombie om daar twee Sea Kings van het 819 Squadron van de Britse marine, inclusief vier vluchtbemanningen, te embarkeren voor de tweede eskaderreis. De eerste week werd individueel opgewerkt waarna de Zuiderkruis deelnam aan oefening Northern Light. Na de geslaagde landing van de mariniers op het Franse schiereiland Quiberon arriveerde het schip in Southampton. Hier werd in een vijf uur durende bliksemoperatie het Sea King-detachement geëmbarkeerd. Op 29 september was het schip terug in Den Helder na eerst nog te hebben deelgenomen aan oefening Frisian Flag.

Verslag eskaderstaf over eskaderreis 2/99

Eskaderreis 2/99. van 6 tot en met 29 september

comandant: cdr J.G.A Brandt

De taakgroep nam samen met Hr.Ms. Rotterdam van 13 tot 24 september deel aan de oefening Northern Light. Hieraan voorafgaand werden Hr.Ms. De Ruyter, Witte de With, Jacob van Heemskerck, Van Nes, Van Speijk, Jan van Brakel en Zuiderkruis opgewerkt in eskaderverband in het oefengebied Devil's Hole. De schepen werden daarbij geassisteerd door Hr.Ms. Dolfijn, een Learjet en een P-3C Orion en op 8 september door een Duits-Franse taakgroep. Voor havenbezoeken in deze periode zie hieronder.

De oefening had tot doel het testen van NAVO-eenheden en procedures bij een regionale crisis, waarbij het accent lag op amfibische operaties. De plaatsvervangend bevelhebber der Zeestrijdkrachten was belast met de functie van Combined Commander Amphibious Task Force (CCATF). Hij had daarvoor de beschikking over de eskaderstaf. Hr.Ms. Rotterdam fungeerde als stafschip van CCATF De eskadercommandant was met het Nederlandse eskader belast met het escorteren van voornoemde amfibische taakgroep. Zijn staf werd gevormd door de staf van het Fregattensquadron, aangevuld met enkele stafofficieren.

De eerste week werd in de wateren ten westen van Schotland een Force Integration Training (FIT) uitgevoerd. waarbij de amfibische schepen landingsoperaties uitvoerden in Loch Ewe. De eenheden van het eskader voerden een intensief oefenprogramma uit waarbij alle aspecten van de

maritieme oorlogsvoering de revue passeerden. Op 16 september verliet de Jacob van Heemskerck de oefening vanwege de schade die hij die dag daarvoor had opgelopen hij het aan de grond lopen in de Minches. Van 18 tot 20 september werd een transit uitgevoerd naar de wateren ten zuiden van Bretagne, waar de amfibische taakgroep aankwam in de Baai van Quiberon.

De taakgroep bestond uit de Rotterdam, FS Foudre en RFA Argus. Aan boord van de Rotterdam waren mariniers van 11 Infanteriecompagnie geëmbarkeerd en aan boord van het Franse schip een Duitse compagnie (292 JGR BN) en een compagnie Franse mariniers (3 RIMA). In de Baai van Quiberon werden van 21 tot 24 september een aantal amfibische disciplines beoefend, waaronder tactische landingen en non-combattant evacuatieoefeningen.

Na afloop van oefening Northern Light zette liet eskader koers richting Noordzee. De laatste dagen van de reis lag het accent op zeemansschappelijke oefeningen en luchtverdediging. Zo nam het eskader op 28 september onder meer deel aan oefening Frisian Flag van de Koninklijke Luchtmacht en op 29 september aan een torpedolanceeroefening. Op 29 september om 6 uur 's avonds keerde het eskader terug in Den Helder.

Voor de derde eskaderreis vertrok de Zuiderkruis op 18 oktober voor een afwisselende periode van drie weken om de Noord. De eerste week werd zij gebruikt als lanceer-, control- en oppikplatform voor het Franse bedrijf CAC-system, voor op afstand bestuurbare vliegtuigen of drones. De vliegtuigjes werden afgeschoten vanaf het heli-dek van de Zuiderkruis en fungeerden als doel voor Sea Sparrow en Standard missiles die vanaf Hr.Ms. Witte de With en Van Galen werden gelanceerd. De tweede week nam de Zuiderkruis deel aan oefening Falcon Nut, en in de derde week assisteerde ze bij het opwerken van Hr.Ms. Tjerk Hiddes onder leiding van CFREGRON.

Verslag eskaderstaf over eskaderreis 3/99

Eskaderreis 3/99. van 18 tot 27 oktober

commandant.: cdr J.G.A. Brandt

Op 18 oktober vertrok het eskader. bestaande uit Hr.Ms. Witte de With, Van Galen en Zuiderkruis uit Den Helder. De eerste week stond in het teken van het lanceren van enkele geleide wapens vanaf de Van Galen en Witte de With.

Tijdens de tweede week namen de schepen deel aan de oefening Falcon Nut en werkten zij samen met het permanente eskader op de Atlantische Oceaan (STANAVFORLANT). In deze week bezocht de inspecteur-generaal der Krijgsmacht (IGK) de schepen. Voor de lanceringen werd vanaf de Zuiderkruis een onbemand, radiografisch bestuurbaar doelvliegtuig afgevlogen, zodat de wapensystemen aan boord van de fregatten een doel hadden om op te richten. Na eerst de procedure te hebben doorlopen. werden bij de zuidkust van Noorwegen op 20 en 21 oktober de daadwerkelijke lanceringen uitgevoerd, respectievelijk door de Van Galen en Witte de With.

Naast deze lanceringen werd ook regelmatig het olieladen geoefend langsij de Zuiderkruis en zijn er vele procedurele oefeningen uitgevoerd, waaronder onder meer brandoefeningen.

Op de voorlaatste dag van deze periode, na een laatste bevoorradingsoefening, werd koers gezet richting Esbjerg voor een havenbezoek. Op 25 oktober vertrokken de schepen weer en maakten ze in de avond rendez-vous met het Spaanse fregat SNS Baleares en het Franse fregat FS Primauguet en Hr.Ms. Jan van Brakel, die de eskadercommandant en de IGK aan boord nam.

De volgende dag sloot ook STANAVFORLANT, met daarin Hr.Ms. Van Nes zich bij de schepen aan. Hierdoor ontstond een vlootverband van veertien schepen, dat gedurende de week een gezamenlijk oefenprogramma uitvoerde. De commandant van STANAVFORLANT, de Canadese commandeur Morse bracht een bezoek aan de eskadercommandant aan boord van de Witte de With.

Het grootste deel van het vierdaagse oefenprogramma stond in het teken van oefening Falcon Nut. Deze gezamenlijk oefening van de Koninklijke Luchtmacht en de KM is bedoeld om wederzijds de kennis en bedrevenheid van de Integrated Air Defence (IAD), de gezamenlijke luchtverdediging van een bepaald gebied, te vergroten. Tevens werd er gebruik gemaakt van een NATO MEWSG Tracsvan, geplaatst aan boord van de Van Galen. Dit is een container met stoorzenders die zowel radar- als communicatiesystemen kan storen en die de luchtverdediging een realistische dreiging op dit gebied kan leveren. De samenwerking tussen de luchtmacht en marine op het gebied van IAD wordt al jaren beoefend en blijft belangrijk met het oog op optreden nabij de kust bij eventuele toekomstige conflicten. Het tactisch bevel van de oefening lag voor de schepen bij de eskadercommandant en voor de vliegende eenheden bij Nieuw-Milligen en Kalkar, beide NAVO-onderdeel van de Allied Air Forces Central Europe. De planning was een nationale verantwoordelijkheid.

Op 27 oktober vertrok de Zuiderkruis richting Noorwegen om daar de reis voort te zetten onder leiding van de commandant van het Fregattensquadron. De volgende dag gingen STANAVFORLANT en de twee buitenlandse schepen hun eigen weg en om 17.30 uur liep het eskader Den Helder binnen

De reis [voor Hr.Ms. Zuiderkruis] eindigde niet in Den Helder maar in Schiedam waar het schip op 5 november binnenliep. Hier werd gedurende zes weken onderhoud gepleegd aan de beide hoofdmotoren, waarna nog wat achterstallig onderhoud werd uitgevoerd op de Y.V.C.-werf in Schiedam. Op 15 en 16 december voer het schip terug naar Den Helder om de motoren te testen: ze waren weer volledig inzetbaar. Na aankomst ging de bemanning met verlof.

Havenbezoeken:

Land	Plaats	Van	Tot
USA	Norfolk (VA)	7 februari 1999	15 februari 1999
USA	Norfolk (VA)	3 maart 1999	8 maart 1999
USA	Mayport (FL)	17 maart 1999	22 maart 1999
USA	Tampa (FL)	26 maart 1999	29 maart 1999
Curaçao	Willemstad	2 april 1999	12 april 1999
Venezuela	La Guaira	16 april 1999	19 april 1999
Virgin Islands	St. Croix	23 april 1999	26 april 1999
Puerto Rico	Roosevelt Roads	30 april 1999	3 mei 1999
Puerto Rico	San Juan	14 mei 1999	17 mei 1999
Schotland	Crombie	5 september 1999	6 september 1999
Schotland	Crombie	10 september 1999	13 september 1999
Engeland	Southampton	25 september 1999	25 september 1999
Denemarken	Esbjerg	22 oktober 1999	24 oktober 1999
Zweden	Göteborg	29 oktober 1999	1 november 1999